

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 26.08.2025
Sayı : 1326

10/3099

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

Gerekçesi ekte sunulan, ülkemizde sektörel kapsamı ve yatırımlar içindeki büyüklüğü giderek artan Kamu-Özel İşbirliği Modellerinin ayrıntılı bir biçimde incelenmesi ve söz konusu modelin yaygınlaşmasının neden olduğu ve olacağı sorunların ortaya konulması amacıyla Anayasamızın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Ashm Türel

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

İbrahim Özer Ağır Teklif
Zekeriya
Talep Ömer

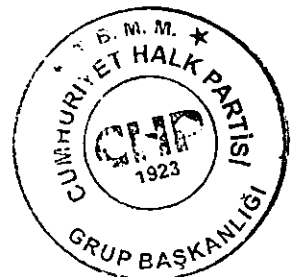
Ömer Fethi Gürer
Kırde

Kadim Durmaz

Kadim Durmaz
Tokat MV

K. End. Bolbonza

LOTUS MV

GEREKÇE:

Kamu yatırımlarının dünyanın hemen bütün ülkelerinde bütçe olanakları ile yapılması esastır. Kamu yatırımlarının bütçe dışı yöntemlerle yapılması mali disipline ve bütçe prensiplerine aykırı kabul edilmektedir. Ülkemizde ilk olarak enerji ve ulaştırma alanlarında uygulamaya konulan kamu-özel işbirliği modellerinin AKP döneminde sağlığı da kapsayarak giderek yaygınlaştığı ve mali portresinin yükseldiği gözlenmektedir.

Bu durumun temel nedeni, geçmişte kamunun yaptığı fiziki ve sosyal altyapı yatırımlarının kamu-özel işbirliği (KOİ) modeliyle gittikçe artan bir biçimde özel sektöre devredilmesidir. Gerçekten de rakamlar AKP döneminde kamu kesiminin yatırım performansında ciddi bir gerileme olduğunu göstermektedir. Nitekim ülkemizde kamu sabit sermaye yatırımlarının GSYH içindeki payı 2002 yılında yüzde 4,9 iken, 2024 yılında yüzde 3,8'e gerilemiş olup, 2025 yılında yüzde 3,2 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bu durum, özellikle fiziki ve sosyal altyapı yatırımlarının kamu yatırım programı çerçevesinde yapılmasının olanakları mevcut olduğu halde kamunun altyapı yatırımlarından hızlı bir biçimde çekildiğini göstermektedir.

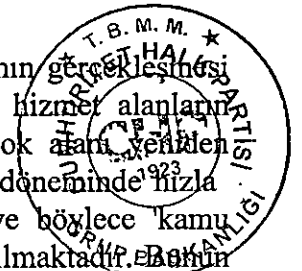
Diğer taraftan, kamu altyapı yatırımlarının KOİ modeliyle gittikçe artan bir biçimde özel sektöre yaptırılmaya başlanması, Türkiye ekonomisinin makroekonomik dengeleri ve orta-uzun dönem büyüme potansiyelleri açısından da ciddi problemler ortaya çıkarmaktadır. Özel sektörün esas itibarıyla "dış ticarete konu olan sektörler" dediğimiz üretim ve ihracatı artıracak imalat sanayi sektörlerinde yoğunlaşması beklenirken, ülkemizde kamunun altyapı yatırımlarından çekilmesi sonucu bu alana özel sektörün girmesi ciddi bir zafiyet oluşturmaktadır. Bu açıdan da kamunun kendi asli görevine dönmesine ve özel sektörün kamu sektörü ile bir ikame ilişkisi içinde değil, tamamlayıcılık ilişkisi içinde çalışmasına ihtiyaç vardır.

Ülkemizde giderek yaygın bir biçimde birçok kamu hizmeti alanında uygulanan KOİ modelleri, koşullu yükümlülükler olarak kısa dönemde bütçe açığının düşük görülmesine neden olurken, yükümlülüklerin uzun vadeye yayılmasına yol açmaktadır. Kasım 2000 ve Şubat 2001 ekonomik krizlerinde de olumsuz sonuçlarını yaşadığımız devletin koşullu yükümlülüklerinin artması ekonomi açısından ciddi belirsizliklere yol açmakta ve riskleri artırmaktadır.

Bu belirsizliklerin yanı sıra Hazine garantisinin kullanılmasına yol açacak koşulların gerçekleşmesi, borç yönetimi ve kamu finansmanı açısından Orta Vadeli Program ve Merkezi Yönetim Bütçesinin hazırlık safhasında öngörülemeyen ek mali yüklerin doğmasına neden olarak ekonomideki mali disiplini bozucu yönde bir etki yapacaktır.

Öte yandan, AKP döneminde yap-işlet, yap-işlet-devret ve yap-kirala yöntemlerinin uygulandığı kamu-özel işbirliği modelinin kullanımının, ilgili kanunda da yer alan, ileri teknoloji gerektiren veya hizmetin istisnai özelliklerinden kaynaklanan tercihlerin çok ötesine taşındığı ve belli sermaye gruplarına kaynak aktarım mekanizmaları olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu durum ülkemizde kaynakların doğru ve yerinde kullanımı açısından çok ciddi bir probleme işaret etmektedir.

KOİ modeli, sadece bir yatırım finansman modeli olmayıp, yatırımın gerçekleştirilmesi sonrasında kamu hizmetinin nasıl ve kimler tarafından sunulacağından, hizmet alanları, hizmetlerden ne şekilde ve hangi koşullarda yararlanacağına kadar birçok alanı kapsayan ve şekillendiren bir modeldir. Bu model ile kamu hizmeti sunumunda AKP döneminde hızla yaygınlaşan taşeron çalışma ilişkileri sürecine de hız kazandırılmakta ve böylece kamu hizmetlerinin kamu görevlileri eliyle gördürülmesi' anlayışı ortadan kaldırılmaktadır. Bunun sonucunda, çalışanların iş güvencelerinin olmadığı, çalışma koşullarının ve ücretlerin taşeron

şirketler tarafından belirleneceği, sürekliliği olmayan, güvencesiz ve sömürüye açık bir çalışma ilişkisi temel kamu hizmeti alanlarında daha da yaygınlaşacaktır.

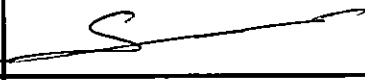
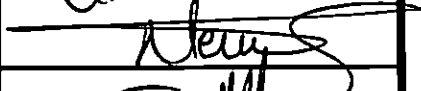
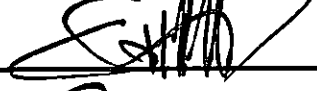
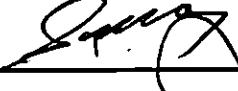
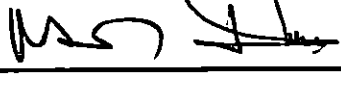
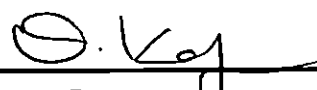
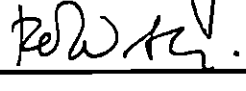
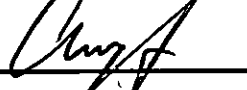
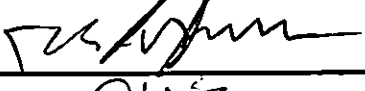
Burada vurgulanması gereken önemli bir husus, bütün bu sorun alanlarına rağmen, KOİ modeli ile yapılan yatırımlar üzerinde TBMM'nin bir denetim yetkisinin olmamasıdır. Bu kapsamda, Sayıştay'ın KOİ modelinin uygulamalarını performans denetimine tabi tutmasının ve müstakil bir raporu her yıl Plan ve Bütçe Komisyonuna sunmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Böylece, TBMM'nin bu alandaki denetimi etkin bir biçimde sağlanabilecektir.

Buna ilaveten, Türkiye Büyük Millet Meclisi Pln ve Bütçe Komisyonunun zel gündemle yapılacak toplantı ile yılda bir defadan az olmamak üzere Hkmet tarafından bilgilendirilmesine ilişkin düzenlemelerin de mevzuata kazandırılması uygun olacaktır.

Bu çerçevede, ülkemizde kapsamı ve yatırımlar içindeki büyüklüğü giderek artan Kamu-zel İşbirliği Modellerinin ayrıntılı bir biçimde incelenmesi ve söz konusu modelin yaygınlaşmasının neden olduğu ve olacağı sorunların ortaya konulması amacıyla Meclis Araştırması açılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

1.3.7.6. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
HABİB ÖZÜP YILDIZLI	İLAHİ MÜ	
Serkan Sarı	Balıkesir M.	
Cevdet Akay	Konya.	
Gülcan Kış.	MERSİN.	
Murat GAN	Samsun	
Ali Karaoğlu	M. Uşak	
Borç Belter	İzmir	
Devlet Yılmaz Koca	Hatay	
Hasan Yıldırım	Çarşamba	
Tolun Özen	Özce	
Nail Güler	Kocaeli	
Olca Kaya	Ankara	
Reza AKEL	İstanbul	
Kanhan Kaya	Bursa	
Ayhan Yaman	Ankara	
M. Salih Uzun	İzmir	
Aliye Emisi Ersaver	ANKARA	

